

juni 2024

Anti pestbeleid BS De Notenkraaker gebaseerd op het anti pestbeleid van de Vreedzame School.

Hoe gaat De Notenkraaker om met pesten?

Voor u ligt het anti pestbeleid van openbare basisschool De Notenkraaker in Amsterdam. Dit protocol is voor het personeel, ouders, verzorgers en andere betrokkenen bij de school. Hierin leest u hoe er op school wordt omgegaan met pesten en het tegengaan van pesten. Dit anti pestbeleid is onderdeel van het gedragsprotocol van de Notenkraaker.

De Notenkraaker wil haar leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige, positieve wijze kunnen ontwikkelen. Het is belangrijk om een duidelijk en helder beleid te hebben, waar alle betrokkenen op kunnen terugvallen in voorkomende gevallen.

Pedagogisch klimaat

Het creëren van een pedagogisch veilig klimaat is waar de leerkrachten naar streven en is de basis voor leerlingen om te kunnen leren. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het creëren van een veilig klimaat in een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein. In veruit de meeste gevallen lukt dit door de “omgangsregels” aan te bieden en deze regelmatig te actualiseren. Deze omgangsregels worden aangevuld met de groepsregels die de leerkracht samen met zijn leerlingen in de eerste 3 weken van het schooljaar maakt. Gedurende het jaar kunnen de groepsregels aangevuld of extra onder de aandacht worden gebracht, naar aanleiding van voorvallen in de groep.

Pesten en plagen, wat is daar het verschil tussen?

Pesten vindt overal plaats. Helaas behoort pesten tot gedrag dat in alle tijden en overal op de wereld is terug te vinden. Een aantal belangrijke redenen waarom kinderen en jongeren elkaar pesten is om hun sociale positie te verbeteren, omdat ze het leuk of spannend vinden of omdat ze juist zelf gepest worden (*Bron: Nederlands Jeugdinstuut*). We maken onderscheid tussen pesten en *plagen*. Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. We leren leerlingen ook het onderscheid tussen pesten en een *conflict*. Een conflict is een verschil van mening of van belang. Soms ontardt een conflict in een *ruzie*, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict: A wil dat B ophoudt en B vindt het leuk om er nog even mee door te gaan. Pesten is van een andere orde.

Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer leerlingen op het gebied van fysiek, verbaal of online geweld, ongewenste intimiteiten, buitensluiten, te maken krijgen met dwang en ander gedrag dat gemeen is of bang maakt.
- verschil in macht tussen pester en gepeste. Pesters proberen hun positie te versterken door zich dominant op te stellen.

De preventieve aanpak om pesten te voorkomen

Vreedzame School

Pesten wordt gevoed in een cultuur die gekenmerkt wordt door competitie en individualisme. De Vreedzame School biedt een tegenwicht. Het programma helpt de klas en school een positieve en sociale gemeenschap te zijn, waarin een expliciete sociale en morele norm zorgt dat we oog, oor en harthebben voor elkaar, dat we rekening houden met elkaar en dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap. In het programma wordt ingegaan op de spanning tussen het recht hebben om jezelf te zijn, maar ook de plicht om ervoor te zorgen dat ieder ander dat recht ook heeft. In de lessen wordt expliciet ingegaan op pesten, plagen en wat dan te doen. Zorg voor elkaar staat centraal. Met het programma De Vreedzame School ontstaat een klimaat waarin sprake is van verbinding, eerder dan concurrentie of competitie, een 'inclusief' groepsklimaat, waarin niemand wordt buitengesloten. Op die manier voorkomen we in veel gevallen ongewenst gedrag als pesten.

Taakspel

Taakspel is ontwikkeld om een positief en veilig klassenklimaat te creëren, het taakgericht gedrag te bevorderen en het regelovertredend gedrag te reduceren. Taakspel is meermaals onderzocht en een effectief gedragsveranderingsprogramma. Uit het onderzoek 'Wat werkt tegen pesten' blijkt Taakspel ook een positieve invloed te hebben op pestgedrag.

Pestgedrag op school, hoe gaan wij hiermee om?

Uitgangspunten:

- Als pestgedrag plaatsvindt, ervaren we een probleem op onze school, zowel voor de leerkrachten als de ouders, de leerlingen, de gepeste leerlingen, de pesters en de 'zwijgende groep leerlingen'.
- De school streeft ernaar om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het creëren van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet geaccepteerd wordt.
- Leerkrachten moeten tijdig inzien en alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten duidelijk actie ondernemen tegen dit gedrag.
- Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen, weer optreedt, voert de school de uitgewerkte procedure uit.

- Dit anti-pestprotocol wordt door het team, de leerlingen en de MR vastgesteld. Alle ouders kunnen dit protocol lezen op onze website.
- Wanneer de behandeling van het probleem niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en de directie of bevoegd gezag adviseren.

Wat doen we om duidelijke afspraken te maken met elkaar?

- Gedurende de eerste weken van het schooljaar wordt door middel van de aanpak “de Gouden Weken” een fundament neergezet voor een goede groepsvorming.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis van de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid is over de omgang met elkaar.
- Leerlingen, leerkrachten, directie en ouders zorgen gezamenlijk voor de bewaking van een goed pedagogisch klimaat, waarbij de nadruk gelegd wordt op het positief reageren naar elkaar.
- In alle groepen wordt één of twee keer per jaar de leerlingvragenlijst afgenomen van [Hart en Ziel](#). De vragen in deze lijst gaan over het welbevinden van de leerling in de groep. Daarnaast kan een leerling aangeven dat hij/zij een gesprek met de leerkracht wil over pesten of wil verder praten over de vragenlijst.

De curatieve aanpak van pesten

Hoewel de programma’s van De Vreedzame School en taakspel veel doen aan preventie van pesten, is een pestsituatie niet altijd te voorkomen. In dat geval is het zaak om eerst na te gaan of de preventieve kant nog wel voldoende kwalitatief wordt uitgevoerd. Hoe is de veiligheid in de groep? Is iedereen gericht op het elkaar helpen en ondersteunen? Zijn er subgroepen? Worden de leiders juist gevraagd zich verantwoordelijk te maken voor positieve taken en verantwoordelijkheden?

Klassenrondes

Met de klas wordt in de Vreedzame lessen besproken hoe leerlingen elkaar kunnen helpen. Daarnaast doet het leerteam passend onderwijs vanaf groep 4 preventief klassenrondes, op aanvraag, rondom elke vakantie. Tijdens een klassenronde wordt er door het leerteam lid gepraat in de klas over hoe het gaat in de groep. De functie hiervan is dat een andere volwassene dan de leerkracht kan helpen om de sfeer, het groepsgevoel en het pestgedrag bespreekbaar te maken.

Oplossingsgerichte aanpak

Als er meer nodig is hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van De Vreedzame School: de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA). Deze aanpak is ontleend aan de ‘No-blame’ aanpak. De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (of een stuurgroep lid) en leerlingen. Dit heten herstelgesprekken. Belangrijke elementen van de aanpak zijn: geen schuld, verwijten of straf, we moedigen empathie aan, we maken iedereen verantwoordelijk, het is positief en oplossingsgericht en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen. Bij deze aanpak staan onderstaande stappen centraal en bij elke stap worden ook ouders op de hoogte gebracht.

1. **Gesprek met het gepeste kind.** De leerkracht en een stuurgroep lid praten met het gepeste kind over de situatie, vragen of hij of zij hulp wil en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zo'n 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes. Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen.
2. **Gesprek met de steungroep.** Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling en de pester te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen.
3. **Gesprek met de pester.** De pester heeft ook hulp nodig om zijn/haar gedrag te veranderen en uit de situatie te blijven, waar hij/zij in de problemen komt. Ook willen wij de pester onderdeel laten zijn van de oplossing en hierdoor de verhoudingen weer normaliseren.
4. **Tweede gesprek met de gepeste.** Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat. Dit gesprek vindt eerder plaats wanneer de veiligheid van de gepeste leerling in het geding komt.
5. **Tweede gesprek met de steungroep.** Na een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij of zij heeft gedaan.
6. **Tweede gesprek pester met eventueel maatregelen.** Na een week bespreekt de leerkracht ook met de pester of het lukt om te stoppen op eigen kracht. Wanneer het ongewenste gedrag door blijft gaan worden de ouders ingelicht over de situatie. De maatregelen hierbij zijn beschermend bedoeld voor zowel de pester als de gepeste leerling.

Soms moet deze cyclus nog één of meerdere keren herhaald worden, om ervoor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert.

Consequenties die zijn besproken met de pester en die van belang zijn voor de rest van de groep worden besproken met de andere leerlingen, zodat ook voor hen duidelijk is dat we het pestgedrag niet tolereren.

Consequenties

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem/haar melden) en vervolgens leveren stap 1 tot en met 3 geen positief resultaat op voor de pester, gepeste en medeleerlingen. De leerkracht neemt dan duidelijk stelling in. De aanpak is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

Fase 1

- Een of meerdere pauzes binnen blijven, wanneer het pestgedrag in deze tijd plaatsvindt. Dit na afspraak met ouders. De leerling krijgt een plaats aangewezen bij een leerkracht.

- Een schriftelijke opdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Door gesprek: bewustwording van wat hij met de gepeste leerlingen uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komt aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek (ook met de ouders) aan de orde.
- Een (tweede) evaluatiegesprek met ouders (en leerling) naar aanleiding van de gemaakte afspraken uit het vorige gesprek.

Fase 2

- Een gesprek met de ouders (en leerling), als voorgaande acties en eerder gesprekken met ouders die op niets uitgelopen zijn. De medewerking van de ouders wordt nu nadrukkelijk gevraagd, om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd op het pestregistratieformulier (Parnassys) en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.
- De kwaliteitscoördinator is bij dit gesprek aanwezig.

Fase 3

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld van het zorgteam.
- De kwaliteitscoördinator blijft betrokken en coördineert.

Fase 4

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk buiten de groep te plaatsen, binnen de school.
- De directie wordt ingeschakeld en coördineert.

Fase 5

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. De school heeft hiervoor een schorsings- en verwijderingsbeleid.
- De directie initieert.

Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een andere vorm van pesten, maar de basis van de aanpak is dezelfde als bij 'klassiek' pesten. Wat je in het 'echte leven' niet mag, mag je online ook niet! Dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico's met zich mee brengt, zijn kinderen zich, zeker op de basisschool, nog niet altijd bewust. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen te leren om te gaan met sociale media. De Vreedzame School bevat lessen die helpen om duidelijke afspraken te maken over digitaal pesten en op een 'sociale' manier online te communiceren. De lessen helpen bij het kiezen van afspraken: 'Zo doen we dat hier op school met sociale media!'

In essentie is de aanpak bij online-pesten hetzelfde als bij niet online-pesten. In groep acht krijgen de kinderen voorlichting van de politie over cyberpesten en sexting. Online(chat-) gesprekken, groepschat en/of -spelletjes worden niet op school of onder schooltijd gevoerd of

gespeeld. Wij raden ouders aan altijd mee te kijken en mee te lezen op de telefoon/computer van hun kinderen. Leerkrachten hebben geen zicht op wat er online en buiten schooltijd gebeurt, ouders zullen dit als eerste moeten oppakken. Wanneer het echter de klas in komt, bespreekt de leerkracht dit met de betrokkenen.

Verder doen we op school mee aan de Week van de Mediawijsheid, maken wij gebruik van [EPJO lessen](#) en [Bureau Halt](#).